

Temps era Temps
Josep Bayerri Raga

LA VIA CATALANA A L'EBRE

La Via Catalana al seu pas per les Terres de l'Ebre, entre el riu Sènia i el Coll de Balaguer, suposava una cinquena part del total de la cadena humana. Hi havia preocupació per la distància a cobrir i la escassa població del territori. Es va donar el crit d'alerta i milers de persones s'hi varen arribar d'arreu del país per reforçar als manifestant autòctons, com no podia ser d'altra manera. L'aposta era de tots. Prou que anem des de l'Ebre a Barcelona; ha estat bo que un dia fora a l'inrevés.

Fou un èxit. Calien setanta mil persones i sobrepassaren les cent mil. Al lloc on jo hi era, a la carretera entre L'Ampolla i El Perelló, hi va haver trams amb tres fileres. Certament allí hi havia poca gent del territori (la major part de Sabadell, Sant Cugat, Montblanc, barris de Barcelona, fins Esterri d'Aneu...), però a altres llocs molts eren ebrencs i entre L'Aldea i Amposta tortosins. Calculen que procedents de les quatre comarques sumaven unes trenta cinc mil persones, un 20 per cent de la població, fa ho no fa el mateix percentatge que al conjunt de Catalunya. Després ha arribat la polèmica arran la interpretació i la valoració que des d'alguns mitjans s'ha fet de la participació de la gent de l'Ebre, l'enfocament als reduïts espanyolistes i la presència de fora.

Hi ha qui encara té el xip de fa cinquanta anys. Certament les Terres de l'Ebre representaven una excepció respecte al conjunt de Catalunya. Ve de lluny. Durant la República i els anys precedents, les terres de l'Ebre foren un reduït de les opcions antinacionalistes. Als emprius del pont del tren de Tortosa es podia llegir un grafit amb la frase "Mori Macià, Visca la República". Aquí, l'esquerra tenia per líder a Marcel·lí Domingo que apostava per una Catalunya espanyola i fou un dels ministres del govern republicà de 1931 que va convèncer Macià que acceptes la Generalitat en lloc de la República catalana. Quelcom semblant succeïa a la dreta on el seu líder, Joaquim Bau, antinacionalista visceral i després ministre de Franco, va votar contra l'Estatut de 1932.

El 1977, en recuperar-se la democràcia les comarques ebrenques foren les úniques de Catalunya on electoralment va guanyar el franquisme reformista –la UCD que aquí representava el centre sociològic– amb més del quaranta per cent dels vots. Tornà a guanyar el 1979, també a les primeres eleccions municipals i a les primeres eleccions autonòmiques de 1980. Fins i tot al referèndum per aprovar l'Estatut un 15 per cent de tortosins varen votar en contra i el 5.5 per cent en blanc era la consigna de la dreta. Els anys següents AP, després el PP, obtenia els millors resultats de Catalunya. Aquesta fou la foto fixa que va quedar i ha durat molts anys. Que l'Ebre era el reduït de la dreta.

Però després, el 2000, varen arribar les grans mobilitzacions contra el Pla Hidrològic del PP d'Aznar. Coincidí amb la majoria d'edat d'una nova generació en molts de casos contraris al conservadorisme dels seus pares. De mica en mica el centre sociològic es va anar desplaçant cap al nacionalisme (representat per CiU i darrerament per ERC), mentre l'espanyolisme del PP era arraconat i el PSC entrava en crisi. El comportament electoral de les comarques riberenques es situava per primera vegada en la seva història en contextos similars als del conjunt de Catalunya i el nacionalisme independentista l'opció majoritària. Continua havent-hi gent de dreta espanyolista, especialment a la franja d'edat superior als seixanta anys. No fa gaire temps un singular personatge tortosí, dretà de sempre, que s'ha passejat per tot l'horitzó polític, que amb el seu vot feu alcalde al socialista Joan Sabaté i ara festeja amb l'alcalde convergent Ferran Bel, es va atrevir a defensar que Tortosa tenia que ser una comunitat autònoma pròpia

(només cal acudir a l'hemeroteca); el “ni catalans ni valencians, tortosins” que va inventar Joaquim Bau, partit del que per cert el nostre personatge havia estat dirigent.

Aquestes son les imatges que han quedat de Tortosa per a molts barcelonins, amb el monument al mig del riu com a teló de fons i els bisbes valencians fent mèrits davant l'amortitza't Rouco. La ciutat però ja no es així i les terres de l'Ebre menys. Fins alguns dirigents socialistes s'han arreglerat amb el sobiranisme del “dret a decidir” confrontat amb els socialistes tarragonins fidels a la consigna del madrilenyista Rubalcaba.

Foto: Una foto de la Via Catalana per exemple al pont d'Amposta si pot ser que es vegin les samarretes blaves de la plataforma

Peu de foto: El Pont d'Amposta, amb gent de la Plataforma en defensa de l'Ebre, fou el referent de la participació ebrenca a la Via Catalana.